

Heinrich Olschowsky

Polonistyka w Niemieckiej Republice Demokratycznej

Biuletyn Polonistyczny 17/53, 69-72

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

4) podjęcia i realizowania długofalowych prac nad wydaniem dużego słownika przekładowego polsko-słowackiego.

Dr hab. Halina Ivaničková

POLONISTYKA W NIEMIECKIEJ REPUBLICE DEMOKRATYCZNEJ

Centralny Instytut Historii Literatury Akademii Nauk NRD

Od czasu reorganizacji Akademii w r. 1969 działy Językoznawczy i Historycznoliteracki byłego Instytutu Sławistyki podporządkowane są odpowiednio bądź Centralnemu Instytutowi Językoznawstwa, bądź Centralnemu Instytutowi Historii Literatury. W tym ostatnim badania z zakresu sławistyki prowadzone są przez 25 sławistów, z których większość (17) skupia się wokół określonego zespołu problemowego. W obrębie każdego zespołu praca zorganizowana jest w grupach badawczych; obok grup zajmujących się literaturą rosyjską i radziecką istnieje grupa pracująca nad literaturami innych europejskich krajów socjalistycznych, w zasadzie zorientowana na wiek XX. W tych ramach organizacyjnych problemy literatury polskiej opracowuje dwóch polonistów: dr Eberhard Dieckmann i dr Heinrich Olschowsky. Od lutego 1974 r. współpracuje z nimi jako trzeci polonista mgr Dietrich Scholze, absolwent Uniwersytetu Humboldta.

W latach 1971-1973 została przygotowana praca zespołowa: "Linie rozwojowe socjalistycznego obrazu człowieka w literaturach wschodnioeuropejskich", przewidziana do publikacji w roku 1975. Omawia ona kształtowanie się literatury lewicowej w okresie 1918-1945 jako mniej lub więcej samodzielnego prądu w ramach ogólnego procesu literackiego i zawiera - m.in. - trzy studia dotyczące literatury polskiej:

H.Olschowsky - Revolutionäre Poesie zwischen Tradition und Alltag. 20er und 30er Jahre. (Poezja rewolucyjna pomiędzy tradycją a dniem powszednim. Lata dwudzieste i trzydzieste)

- H.Olschowsky - Polnische Literatur am Übergang vom Krieg zum Frieden. (Literatura polska w okresie przejściowym wojny i pokoju)
- E.Dieckmann - Wirklichkeitsbewältigung im Positionswechsel. Lösungen polnischer bürgerlicher Realisten als Bezugs- und Traditionsfeld sozialistischer Literatur. (Obraz rzeczywistości a ewolucja światopoglądowa. Rozwiązania polskich realistów lat międzywojennych jako punkt odniesienia i zaplecze tradycji literatury socjalistycznej)

W ramach innego zespołu problemowego, obejmującego zagadnienia europejskiego Oświecenia, sprawy literatury polskiej reprezentuje praca dr Giseli Jonas, zamieszczona w zbiorowym dziele "Funkcja literatury w przełomie oświeceniowym w Europie (wiek XVIII)": "Die Funktion der polnischen Literatur im europäischen Epochenbruch der Aufklärung (18/19 Jahrhundert)" ("Funkcja literatury polskiej w przełomie oświeceniowym w Europie. Wiek XVIII/XIX").

Zadania polonisty są oczywiście inne za granicą niż w Polsce. Stosownie do nich tutejsi poloniści oprócz pracy ściśle naukowej poświęcają wiele energii przekładom z literatury polskiej oraz jej popularyzacji w formie recenzji, posłowi i in., torując w ten sposób drogę do jej możliwie szerokiej recepcji.

W ostatnich dwóch latach zostały napisane - nie licząc popularyzacyjnej publicystyki - następujące artykuły naukowe oraz ogłoszone następujące odczyty:

Artykuły:

- G.Jonas - Humanistisches Menschenbild in der polnischen Komödie der Aufklärung (1789-1794). (Humanistyczny obraz człowieka w polskiej komedii okresu Oświecenia 1789-1794). Artykuł na VII Międzynarodowy Kongres Słowistów w Warszawie, sierpień 1973
- H.Olschowsky - Das Verhältnis sozialistischer und avantgardistischer Literaturbewegungen unter vergleichendem deutsch-polnischem Aspekt. (Stosunek kierunków literackich: socjalistycznego i awangardowego, w ujęciu porównawczym polsko-niemieckim)

- Reise an die Grenze einer Moral. T.Borowski's Auseinanderstetzung mit Auschwitz. (Podróż do granicy moralności. T.Borowskiego konfrontacja z Oświęcimiem)
- Językowe podstawy poetyki T.Różewicza
- Przyroda jako świątynia i warsztat.Przyczynek do tradycji romantycznej polskich wierszy XX wieku poświęconych przyrodzie
- Zum Verhältnis von nationaler Eigenart und universellem Charakter in der sozialistischen Literaturentwicklung. (Przyczynek do zagadnienia stosunku narodowych cech i uniwersalnego charakteru w rozwoju literatury socjalistycznej). (Wspólnie z drem L.Richterem)
- Wieszcz czy robotnik słowa (albo czym mógłby być dla Broniewskiego Brecht)?
- Zur Einheit von semantischer und formaler Struktur des literarischen Werkes. (Przyczynek do semantycznej i formalnej jedności struktury dzieła literackiego). Dot. czasopisma "Teksty"
- Literatura polska w NRD. Rozmowa z redakcją "Nowych Książek"
- Zur wachsenden Rolle der VR Polen im öffentlichen Bewusstsein der DDR-Bürger. Interview mit Interpress anlässlich des 29. Jahrestages der Gründung der VR Polen. (Przyczynek do wzrostu znaczenia Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w świadomości obywateli Niemieckiej Republiki Demokratycznej. Wywiad Interpressu z okazji 29 rocznicy powstania Polski Ludowej).

E.Dieckmann

Odczyty:

G.Jonas

- Das Problem des Historismus in der Darstellung des Menschen im polnischen Drama der Aufklärung. (Problem historyzmu w przedstawieniu człowieka w polskim dramacie oświeceniowym). Konferencja Oświeceniowa w Leningradzie, 4-6 lutego 1974)

- E.Dieckmann - Die antifaschistischen polnischen Kulturkongresse in Lwów und Kraków. (Polskie antyfaszystowskie kongresy kultury we Lwowie i Krakowie)
- H.Olschowsky - Zur Aufnahme der "Sonnenbrucks" von L.Kruczkowski in der DDR. (Przyzycinek do recepcji "Niemców" L.Kruczkowskiego w NRD)
- Poesja polska na tle literatury światowej XX wieku. (Referat na Sympozjum UNESCO)
- Antynomiczna struktura poetyki Broniewskiego
- Antike Motive in der polnischen Lyrik der 60er Jahre. (Motywy antyczne w liryce polskiej lat 60-ych)
- Przyboś wobec Mickiewicza. Zum Traditionsverhältnis der polnischen Avantgarde im 20.Jahrhundert. (Przyboś wobec Mickiewicza. Przyczynek do zagadnienia stosunku polskiej awangardy wieku XX do tradycji. (Sesja z okazji 175 rocznicy urodzin A.Mickiewicza).

W najbliższym czasie dr H.Olschowsky podejmie prace nad następującymi tematami:

- Polnische Literatur und der antifaschistische Widerstandskampf. (Literatura polska a antyfaszystowski Ruch Oporu)
- Strukturen und Traditionen der polnischen Poesie der Gegenwart. (Struktury i tradycje polskiej poezji współczesnej).

Dr Heinrich Olschowsky
Tłum.dr Roman Loth

POLONISTYKA NA WĘGRZECH (CZ.II)

1960 — 1970

W naszym poprzednim krótkim przeglądzie (BP 1972, z. 46, s. 77-81) przedstawiliśmy ogólną sytuację polonistyki na Węgrzech. Poinformowaliśmy tam o ukazaniu się samodzielnych prac o tematyce polonistycznej i z dziedziny badań komparatystycznych, dotyczących polsko-węgierskich stosunków literackich i kulturalnych, jak również antologii, tomów studiów i bibliografii. Te